УДК 378.27

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.32>**О. І. Яковенко**кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю
Ізмаїльського державного гуманітарного університету

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗВО

Сучасна післядипломна педагогічна освіта зазнає впливу всесвітньої глобалізації, трансформації та інформатизації. Швидке виникнення нових ідей та знань, мережеве поширення інформації, вільний обмін та користування нею, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій значно вплинули на навчально-педагогічний процес.

Посилаючись на нормативні акти, досвід науковців та практиків, автор робить висновок про усе більшу відкритість інформаційних ресурсів, отримання необхідних людині знань, а також наголошує на необхідності поширення дистанційної форми навчання в освіті науково-педагогічних працівників. За твердженням автора, дистанційна форма навчання стане у нагоді як для професійного розвитку педагогів, саморозвитку (з необов'язкових курсів, але у яких педагог почуває потребу), так і для майбутньої викладацької діяльності, адже, розширивши можливості своєї професійної діяльності, педагог не лише дає можливість здобувачам освіти отримати більш якісну освіту, але й підвищує імідж закладу освіти, стимулює свій професійний розвиток, реалізує професійні здібності, підвищує рівень своєї самооцінки як високо компетентного, конкурентоспроможного на ринку освітніх послуг фахівця.

У роботі акцентовано увагу на особистісних протистояннях та протиріччях щодо опанування засобів дистанційного навчання, його застосування для особисто-професійного розвитку та використання в освітній діяльності. Автор передусім акцентує увагу на мотивації науково-педагогічних працівників до застосування дистанційної освіти та пропонує алгоритм її застосування в практиці підвищення кваліфікації педагогічних працівників та її адаптування до використання в навчальному процесі.

На основі дослідження гарних практик, що впроваджені провідними вітчизняними закладами освіти, пропонуються покрокове навчання та мотивування науково-педагогічних працівників, виведення їх на рівень потреби в подальшому вдосконаленні своєї професійної діяльності та опанування усіма засобами та інструментарієм створення повноцінних курсів дистанційного навчання.

Попри усі перепони, що стоять на шляху до оновлення освітнього процесу у сучасних умовах, автор переконаний в ефективності дистанційного навчання, його перспектив та можливості зайняття належної ланки у формуванні індивідуальної траєкторії підвищення професійної компетентності науково-педагогічних працівників у стратегічному аспекті.

Ключові слова: дистанційне навчання, освіта впродовж життя, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, дистанційні курси підвищення кваліфікації працівників ЗВО.

Постановка проблеми. В освіті XXI століття відбуваються кардинальні зміни, оновлення у змісті, формах та методах навчання, управління соціально-педагогічними системами.

У зв'язку з цим зростає потреба у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації керівних та науково-педагогічних працівників до роботи в умовах реалізації освіти у європейському напрямі, у набутті викладачами додаткових компетентностей щодо організації та оновлення навчальної діяльності.

Нині інформаційно-комунікаційні технології стрімко інтегруються в різні галузі суспільного життя, освітня галузь не є винятком, зокрема післядипломна освіта. Відзначимо, що процес підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників скерований не лише на розвиток загально- та спеціально-педагогічних

компетентностей педагога, поглиблення предметних знань, адже сьогодні він також активно спрямовується на формування професійної інформаційної компетентності для ефективного застосування педагогом інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі.

Слід наголосити на тому, що внаслідок появи нової інформації, стрімкого розвитку науки й техніки, інформаційно-комунікаційних технологій, інформатизації більшості технічних, технологічних, комунікаційних процесів сьогодні просто неможливо за 5–6 років підготувати людину до професійної діяльності на все життя. Нині щорічно оновлюється близько 5% теоретичних і 20% професійних знань, що свідчить про те, що за багатьма професіями період застарівання професійних знань настає менш ніж за 5 років, тобто часто раніше, ніж закінчується навчання [13]. Саме тому

для того, щоб дедалі відповідати професійним запитам, людина повинна постійно навчатися. Неперервна освіта (навчання впродовж життя) стає важливим чинником конкурентоспроможності будь-якого фахівця на ринку праці.

Одним зі шляхів забезпечення безперервності освіти є дистанційна форма навчання, яка зараз поступово впроваджується у вітчизняну практику проведення курсів підвищення кваліфікації педагогів.

Впровадження дистанційного навчання в систему підвищення кваліфікації дає можливість не тільки підвищити ефективність діяльності науково-педагогічних працівників, але й створити належні умови для формування орієнтованої на потреби сучасного суспільства системи професійного розвитку. Проте від викладацького складу впровадження дистанційного навчання також потребує додаткових компетентностей, зокрема інтеграції ІКТ у свою професійну діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останнім часом тематика дистанційної освіти, її недоліків та переваг, перспектив та труднощів дуже жваво обговорюється науковцями, такими як Н.М. Бендерезь, А.В. Борбіт [5], Г.А. Буднікова [6], В.О. Гравіт [7], Н.І. Клокар [8], В.В. Олійник [9; 10; 11], В.В. Осадчий [12], С.О. Сисоєва [15].

Аналіз стану наукового опрацювання проблеми дистанційного навчання в Україні та досвіду впровадження цієї форми в практику підвищення кваліфікації педагогів вищої школи показав, що, незважаючи на певні досягнення, ця педагогічна проблема потребує подальшого дослідження (ще досі не унормований понятійний апарат із цієї тематики, немає розроблених теорій дистанційного навчання науково-педагогічних працівників, недостатньо проаналізований досвід впровадження дистанційних курсів, не проводиться порівняльний аналіз зарубіжних і вітчизняних віртуальних навчальних середовищ, форм оцінювання дистанційних курсів і програм, не вироблено концептуальні підходи до організації дистанційного навчання викладачів ЗВО).

Мета статті. Отже, мета роботи полягає у розкритті актуальності та ефективних засобів впровадження дистанційної форми підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів.

Основними завданнями є такі: актуалізувати необхідність безперервної освіти педагогів та роль дистанційної освіти в цьому процесі, виявити проблеми просування та поширення дистанційного навчання, зокрема, у сфері підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, запропонувати алгоритм залучення науково-педагогічних працівників до впровадження дистанційного навчання як для свого професійного розвитку, так і для підвищення якості навчального процесу.

Виклад основного матеріалу. Підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників передбачає їх професійний та особистісний розвиток шляхом оновлення фахових компетентностей разом із спеціально-предметними знаннями, вміннями й навичками, оволодіння новими компетенціями, розширення дидактичних можливостей; опанування новими методиками викладання й засобами підтримки та інтенсифікації навчального процесу.

Дослідження показало, що напрямів і засобів підвищення кваліфікації сьогодні багато, отже, шляхів вирішення всього комплексу завдань системи підвищення кваліфікації теж існує різноманіття. Однак сучасні умови глобалізації економіки, науково-технічного прогресу, інформатизації суспільства зумовлюють зміну пізнавальної ситуації в науці, яка починає здобувати надмірну предметну різноманітність, пов'язану з неосяжною кількістю інформаційних потоків. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології спричинили появу нових методів пізнання й спілкування, суттєво оновили дослідницький арсенал науковців, істотно вплинули на навчальний процес. Суттєво змінились уявлення про способи здобування, збереження, трансформації та ретрансляції інформації, змінився взаємозв'язок вербальних, візуальних, аудіальних, кінестатичних способів репрезентації знань. У цій ситуації інформація, знання, досвід колег стають все більш відкритими та доступними.

За визначенням ЮНЕСКО (2002 р.) [16], відкриті освітні ресурси – це навчальні або наукові ресурси, що розміщені у вільному доступі, або видані з ліцензією, що дозволяє їх вільне використання або переробку. Відкриті освітні ресурси включають повні навчальні курси, навчальні матеріали, модулі, підручники, відео, тести, програмне забезпечення, а також будь-які інші засоби, матеріали або технології, які використовуються для надання доступу до знань.

В Україні також зроблені важливі кроки до популяризації відкритих освітніх ресурсів. Зокрема, Хартія університетів України (2009 р.) віднесла до списку найважливіших академічних свобод відкритий доступ до інформації, зокрема до наукової інформації через розвиток відкритих електронних архівів (бібліотек, репозиторіїв ЗВО, оцифрованих наукових праць тощо), відкритих електронних наукових журналів, а також можливість підтримувати відносини зі своїми колегами в будь-якій частині світу [4].

Отже, вже за наявності в Інтернеті наукових ресурсів з 2009 р. був зроблений значний поштовх до доступності наукової та освітньої інформації в глобальній мережі. Хоча ще у 2004 р. Наказом Міністерства освіти і науки України було затверджено Положення «Про дистанційне навчання»

[3], саме наприкінці десятиріччя в Україні починає активно поширюватися дистанційна освіта. Сьогодні діє положення від 25 квітня 2013 р. № 466 [2] із змінами та доповненнями, за яким під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається переважно за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3, п. 1.2].

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, самостійна робота з навчальними матеріалами та інтерактивна взаємодія студентів (слухачів) і викладачів у процесі навчання.

Дистанційне навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципово нових моделей навчання, таких як семінари, конференції, самостійна робота з інформаційними полями з різних банків знань, кейси, проєктні роботи, тренінги та інші види діяльності з комп'ютерними технологіями [9, с. 38].

Цифровізація та інформатизація освіти зумовлюють нову модель її розвитку, що не обмежена просторовими, часовими та інституціональними межами. Нові форми освітніх практик не відповідають традиційній схемі навчання та подекуди викликають значний супротив з боку педагогів.

Проблеми поширення дистанційної освіти, особливо її відкритих форм, доступних не лише студентам того чи іншого ЗВО, сьогодні полягають насамперед у мотивуванні педагогів. Маємо виділити декілька таких ракурсів:

- «застарілі рамки», що інколи не дають педагогу розвиватися далі; подекуди спостерігається нерозуміння необхідності поширення свого досвіду, особливо у відкритому доступі («Я так викладаю, це моя методика, мої студенти найкращі, це лише мій наробіток, я і далі хочу, щоб саме мої учні були найкращими»);

- небажання або боязнь навчатися новим технологіям викладання (багато викладачів, загалом старших за 40 років, за тих чи інших обставин не бажають навчатися новому, перероблювати свою систему навчання, тут преважують різні підстави, зокрема егоцентризм: «Мої студенти і так досить добре засвоюють мій предмет»; лінощі: «Я гарний викладач, у моїх студентів ніколи немає поганих оцінок, навіщо мені ще щось вчити та витрачати свій час»; невпевненість: «Я не зможу опанувати комп'ютер на такому рівні, щоб викладати дистанційно»; або деколи саме нездатність оволодіти ІКТ);

- особисте несприйняття дистанційного (віддаленого) навчання («Я повинен бачити студента, слухати, як він відповідає, мати з ним вербальне та невербальне спілкування»).

За наявності зазначених проблем поширення дистанційної освіти загалом і задля підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЗВО вважаємо необхідними два напрями роботи, такі як мотивування та навчання ІКТ для досягнення освітнянських цілей педагогічних працівників.

В рамках мотивації необхідно довести до педагога, що дистанційна форма освіти корисна не лише для його учнів, але й для нього самого, що він може вибирати напрями свого розвитку, вибирати курси не лише за необхідності, але й з власного бажання, вдосконалюючись у тій чи іншій галузі знань, коригувати відведення часу на вдосконалення тощо.

Ведення ним самим дистанційних курсів допоможе залучити більше студентів до його викладацької діяльності, допоможе презентувати себе, як фахівця високого рівня, поширити свій досвід.

Проте, як ми зазначали раніше, для запровадження дистанційних курсів, педагогу необхідно опанувати ІКТ, і в цьому разі потрібні поступовість та індивідуальний підхід.

Можемо запропонувати такий алгоритм роботи завідувача кафедри щодо мотивування педагогів для дистанційного навчання задля підвищення своєї кваліфікації та розроблення дистанційних курсів для своїх студентів.

На першому етапі слід залучити педагога до опрацювання відкритих наукових ресурсів.

Найважливішим та найбільш затребуваним ресурсом став сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського НАН України (<http://www.irbis-nbuv.gov.ua>), який надає відкритий доступ до українських наукових журналів та збірник наукових праць сучасних науковців. Багато ЗВО підтримали ідею вільного доступу до інформації та запровадили на своїх сайтах репозиторії з вільним доступом до наукових праць своїх студентів та викладачів. Одними з найперших були Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (ARRChNU), Національний університет «Острозька Академія» (DSpace atUOSA), Донецький національний технічний університет (eDonNTUR), Одеський національний університет ім. Мечникова (eIONUar), Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна (eKhNUIR).

Нині майже кожен ЗВО має власний сайт і свою електронну бібліотеку, проте інформаційні ресурси деяких з них обмежені та представлені лише методичними вказівками до дисциплін, що викладаються, або доступні лише для студентів та викладачів певного ЗВО. На наш погляд, такі обмеження у сучасній реальності відкритості освіти та популяризації досвіду не є гарним

прикладом, адже сьогодні викладачі мають поширювати та популяризувати свій досвід, свою професійність, досягнення своїх студентів, підвищуючи імідж свого навчального закладу.

В опрацюванні цих ресурсів важливий індивідуальний підхід з огляду на той фактор, який заважає педагогу залучитися до дистанційного навчання.

Так, наприклад, можна дати завдання просто знайти на цих ресурсах необхідну та актуальну інформацію за тематикою викладання, інакше знайти думку автора, з якою педагог не згоден, але з переліком усіх статей, які ним були опрацьовані, та з аргументацією своєї позиції, або знайти досвід, який був би корисним для застосування у цьому ЗВО.

Наступним кроком (етапом) у залученні педагогів до дистанційного навчання може стати опанування мережевим інструментарієм з навчальною метою, а саме соціальні мережі (Facebook, Twitter, Edmodo, Google), використання спеціальних платформ (Googlesites, Wordpress, Wikispaces, Moodle тощо).

Сьогодні більшість людей створює свої сторінки в соціальних мережах, але лише для власних потреб, для особистого спілкування. Педагогам слід довести, що такі сторінки можуть бути створені не лише для спілкування з колом друзів, але й для професійного зростання, зокрема спілкування зі студентами, обміну досвідом з освітянською спільнотою.

Третій етап уже потребує від педагогів більш значних інформаційних знань та навичок. На цьому етапі слід викликати інтерес до започаткування власного блогу, вебсайту, відеохостингу (наприклад, YouTube), для чого необхідно опанувати певними навичками та знаннями в галузі ІКТ. На цьому етапі слід продемонструвати найбільш яскраві приклади (наприклад, <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini>, <http://www.management.com.ua/blog>, <https://www.andrey-polyakov.com>, <http://ipood.com.ua/e-library>, <https://www.youtube.com/watch?v=mGom7RWY8Qs>) та за їх допомогою викликати у педагога бажання не лише отримувати, але й ділитися своїм досвідом, поширювати знання та досвід.

Тут допоможуть ознайомлення з такими освітніми ресурсами (їх створенням), як електронна лекція, яка може містити, крім тексту лекції, наочний матеріал, презентації, додаткові матеріали, цитати тощо, та мережева лекція, яка має свої особливості, такі як розвинена гіпертекстова структура в понятійній частині курсу, чітко структурований зміст, суворі послідовність викладу і взаємозалежність розділів [14, с. 295–296]. До того ж можна виокремити такий вид заняття, як інтерактивна лекція, яка передбачає двосторонню комунікацію, включення елементів тренінгової

гри, високий рівень контролю куратора-тьютора за тим, що відбувається в аудиторії.

Цей етап залежить від уже набутих знань та навичок інформаційної культури педагога та потребує або самостійного вивчення необхідних йому технологій, або залучення до процесу навчання фахівця з інформаційних технологій.

Наступним мотивуючим та навчальним етапом стане участь у дистанційних конференціях, семінарах (більшість ЗВО викладає на своїх сайтах графіки таких заходів).

Конференція з обміну досвідом – інтерактивний вид заняття, основним змістом якого є обговорення попередньо підготовлених доповідей слухачів з актуальних проблем їхньої професійної діяльності, власного передового досвіду [7, с. 88] (наприклад, IX Міжнародна науково-практична конференція «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу: роль оцінювання якості викладання та навчання в процесі акредитації», <https://erasmusplus.org.ua/novyny/3254-zaproshuiemo-doluchytys-do-ix-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii.html>).

Зазвичай семінари мають більш практичну спрямованість, нині їх тематика досить різноманітна, в мережі Інтернет можна знайти найрізноманітніші тематики, в рамках нашого дослідження наведемо такі приклади, як науково-практичний семінар «Перспективи дистанційної освіти» (<https://e-u.in.ua.ua/articles/naukovo-praktychniy-seminar-laquo-perspektiva-distanciynoyi-osvity-raquo-232>), онлайн-семінар «Організація освітнього процесу в умовах дистанційної освіти» (<http://vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/26206-onlain-seminar-z-vprovadzhennia-dystantsiinoi-osvity-dlia-oth-vinnychchyny-orhanizuvay-eksperty-u-lead>).

Отже, дізнавшись про відкритість освітніх ресурсів, опанувавши основні її ідеї та інструментарій, педагог уже буде готовий та мотивований для викладання у відкритому доступі, проте він ще має опанувати технологію складання, пропонування, поширення свого курсу.

На світовому рівні така мережева діяльність освітян і прагнення до відкритості освітніх ресурсів привела до виникнення масових відкритих дистанційних курсів (МООС), приклади МООС можна знайти в проєктах Coursera, UdaCity, EdX, Khan Academy.

В рамках відкритої освіти можна залучити педагога до безкоштовних дистанційних курсів, таких як навчальні курси від Microsoft (<http://msdn.microsoft.com/ru-ru/gg638594>) з викладання інформаційних технологій – російськомовний ресурс, український портал «Вище» (<http://gohigher.org/online-courses>) – безкоштовні онлайн-курси «Курс креативності» (для створення

засобів дистанційного навчання будь-якому педагогу знадобиться креативне мислення), «Ефективні презентації» (у низці коротких відео, додаткових матеріалів та на прикладах розкриті ефективні шляхи створення навчальних презентацій).

Вже на кінцевому етапі у рамках підвищення кваліфікації педагогу слід запропонувати дистанційний курс відповідно до визначених законодавством програм, рівнів, спеціальностей, що передбачає досягнення здобувачами освіти визначених державними стандартами результатів навчання, відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій. Сьогодні вже багатьма ЗВО запроваджені курси, що проводяться у так званій змішаній формі навчання, а саме очно-дистанційній, коли перший етап курсу проводиться за очною участю, а два наступні (етапи навчання й контролю) – дистанційно, останній етап також може проводитися за очною формою навчання.

Важливість підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників саме в напрямі навчання техніці користування інструментарієм дистанційного навчання підкреслює низка таких уже запроваджених навчальними закладами післядипломної освіти дистанційних курсів, що навчають технологіям та інструментарію дистанційного навчання:

- «Відкрита освіта та технології дистанційного навчання» (ДЗВО «Університет менеджменту освіти»);
- «Викладачі-тьютори (організатори) дистанційного навчання університетів, академій та інститутів» (ДЗВО «Університет менеджменту освіти»);
- «Сервіси Google в освітньому процесі» (ДЗВО «Університет менеджменту освіти»);
- «Застосування технологій дистанційного навчання з використанням платформи Moodle під час викладання майбутнім маркетологам» (Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»);
- «Технологія розроблення електронного навчального курсу» (Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»);
- «Створення освітнього відеопроєкту» (Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»);
- «Основи дистанційного навчання» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»);
- «Дистанційне навчання для керівників» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»);
- «Технологія розроблення дистанційного курсу» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»);
- «Практикум тьютора» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»).

Запропонований підхід підкреслює індивідуальні особливості розвитку педагогів, має поступовий характер та мотивування до самоосвіти та вдосконалення професійних компетентностей.

Висновки і пропозиції. Глобалізація та інформатизація сучасного світу змінюють освітній процес, потребують від викладачів ЗВО постійної роботи над удосконаленням викладання, змушують постійно підвищувати рівень своєї кваліфікації, як професійної, так і інформаційної.

Дистанційне навчання – прогресивна освітня технологія, яка відрізняється від традиційних істотними ознаками, зокрема доступністю, свободою вибору змісту, часу, темпу, методів навчання, застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних освітніх новацій, якісною співпрацею учасників навчального процесу, заощаджує час та кошти на навчання.

Опанування технологією та інструментарієм дистанційного навчання дасть можливість педагогам ширше презентувати себе як професіонала та фахівця, поширити свої ідеї та методики навчання.

Подальші дослідження повинні спрямовуватися на популяризацію дистанційного навчання в Україні, створення курсів для фахівців ЗВО, аналіз досвіду провідних країн ЄС із запровадження дистанційної форми освіти для науково-педагогічних працівників, його ефективності та адаптування у вітчизняних реаліях.

Список використаної літератури:

1. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 01.02.2021).
2. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ МОН України від 25 квітня 2013 р. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 01.02.2021).
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ МОН України від 21 січня 2004 р. № 40 (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0464-04#Text> (дата звернення: 01.02.2021).
4. Хартія університетів України. URL: <http://moodle.kma.mk.ua/mod/resource/view.php?id=18005> (дата звернення: 01.02.2021).
5. Бендеревський Н.М., Борбіт А.В. Дистанційна форма підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Київській області: реалії, проблеми, перспективи. *Народна освіта*. 2011. № 2 (14). URL: <https://repository.kristti.com.ua/handle/eiraise/467> (дата звернення: 01.02.2021).
6. Будникова Г.А. Структура, критерии и уровни сформированности сетевой культуры учителя информатики в системе повышения квалификации. *Вестник РУДН*. 2011. № 2.

- URL: http://imp.rudn.ru/vestnik/2011/2011_2/13.pdf (дата звернення: 01.02.2021).
7. Гравіт В.О., Ляхощка Л.Л. Модернізація освітньої діяльності у ВНЗ ППО на основі очно-дистанційної форми навчання та кредитно-модульної організації навчального процесу. *Науково-методичні основи модернізації освітньої діяльності вищих навчальних закладів післядипломної педагогічної освіти на засадах сучасних технологій* : збірник наукових праць. Київ, 2014. С. 82–99 (дата звернення: 01.02.2021).
 8. Клокар Н.І. Технологія підвищення кваліфікації педагогічних, методичних та управлінських кадрів заочно-дистанційною формою навчання. *Постметодика*. 2010. № 5. С. 17–24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Postmetodyka_2010_5_5 (дата звернення: 01.02.2021).
 9. Олійник В.В. Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях і відповідях : науково-методичний посібник. Київ : А.С.К., 2013. 312 с.
 10. Олійник В.В., Гравіт В.О., Ляхощка Л.Л. Науково-методичні засади кредитно-модульної організації навчального процесу при підвищенні кваліфікації керівних кадрів за очно-дистанційною формою навчання : навчальний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2012. 210 с.
 11. Олійник В.В., Гравіт В.О. Проблеми модернізації освітньої діяльності у вищих навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти. *Післядипломна освіта в Україні*. 2012. № 1 (20). С. 15–17.
 12. Осадчий В.В. Теорія і практика створення віртуального представництва педагогічного університету. *Науковий вісник Донбасу*. 2010. № 2.. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2010_2_6 (дата звернення: 01.02.2021).
 13. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика : аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/252> (дата звернення 01.02.2021).
 14. Преподавание в сети Интернет : учебное пособие / отв. ред. В.И. Солдаткин. Москва : Высшая школа, 2003. 792 с.
 15. Сисоєва С.О., Осадчий В.В., Осадча К.П. Професійна підготовка викладача-тьютора: теорія і методика : навчально-методичний посібник. Київ ; Мелітополь : Видав. будинок ММД, 2011. 280 с.
 16. Guidelines for Open Educational Resources (OER) in Higher Education. URL: <http://www.col.org/resources/publications/Pages/detail.aspx?PID=364> (дата звернення: 01.02.2021).

Yakovenko O. Remote form of professional development as an effective means of training and professional implementation of teaching staff of the HEI

Modern postgraduate pedagogical education is influenced by global globalization, transformation and informatization. The rapid emergence of new ideas and knowledge, the network dissemination of information, free exchange and use of it, the rapid development of information and communication technologies have significantly influenced the educational and pedagogical process. Referring to normative acts, the experience of scientists and practitioners, the author concludes that information resources are becoming more open, obtaining knowledge necessary for a person, and emphasizes the need to spread distance learning in the education of scientific and pedagogical workers. According to the author, distance learning will be useful both for the professional development of teachers, self-development (from optional courses, but in which the teacher feels the need), and for future teaching activities. After all, by expanding the possibilities of his professional activity, the teacher not only gives the opportunity for education seekers to get a better education, but also enhances the image of the educational institution, stimulates his professional development, realizes his professional abilities, raises the level of his self-esteem as a highly competent specialist competitive in the educational services market.

The work focuses on personal confrontations and contradictions in the development of distance learning tools, its application for personal and professional development and use in educational activities. The author first of all focuses on the motivation of scientific and pedagogical workers to use distance education and proposes an algorithm for its application in the practice of improving the qualifications of teachers and its adaptation to use in the educational process.

Based on the study of good practices that have been introduced by leading domestic educational institutions, it is proposed step-by-step training and motivation of scientific and pedagogical workers, bringing them to the level of need for further improving their professional activities and mastering all the means and tools for creating full-fledged distance learning courses.

Despite all the obstacles standing in the way of updating the educational process in modern conditions, the author is convinced of the effectiveness of distance learning, its prospects and the possibility of taking the proper link in the formation of an individual trajectory for increasing the professional competence of scientific and pedagogical workers in a strategic aspect.

Key words: distance learning, lifelong learning, advanced training of scientific and pedagogical workers, distance courses for advanced training of workers of the HEI.